

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Potreby vzdelávania a odbornej prípravy v spoločnosti založenej na energii bez emisií uhlíka“

(prieskumné stanovisko)

(2009/C 277/03)

Spravodajca: **pán IOZIA**

Európska komisia sa listom z 23. októbra 2008 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva požiadať Európsky hospodársky a sociálny výbor o vypracovanie prieskumného stanoviska na tému

„Potreby vzdelávania a odbornej prípravy v spoločnosti založenej na energii bez emisií uhlíka“.

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 15. apríla 2009. Spravodajcom bol pán IOZIA.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 453. plenárnom zasadnutí 13. a 14. mája 2009 (schôdza z 13. mája) 161 hlasmi za, pričom 7 členovia hlasovali proti a 5 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1. Európsky hospodársky a sociálny výbor si je vedomý kľúčovej úlohy vzdelávania na všetkých stupňoch a odbornej prípravy technikov a absolventov vysokých škôl a univerzít v spoločnosti, ktorej cieľom musí byť dosiahnutie nulových emisií skleníkových plynov. Vlády a vedecká obec uznali prioritu, ktorou je boj proti postupnému globálnemu otepľovaniu. Krajiny s najvyšším stupňom rozvoja, ktoré zároveň spôsobujú najviac emisií, majú aj zodpovednosť urobiť významné kroky a podporiť rozvojové krajiny pri uskutočňovaní politiky environmentálne a sociálne udržateľného rozvoja.

1.2. Napriek slávnostne predneseným záväzkom (kyjevská deklarácia z roku 2003, dekáda OSN 2005 – 2014 venovaná vzdelávaniu na podporu udržateľného rozvoja) sú iniciatívy v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, až na niekoľko málo ale významných výnimiek, nepostačujúce.

1.3. Európska komisia sa zaviazala podporiť v členských štátoch energetickú účinnosť, znížiť spotrebu energií, zmenšiť závislosti od tretích krajín, uskutočniť medzinárodné prepojenie sietí a zjednodušiť protokoly pripojenia. Vytvára veľké úsilie o vytvorenie Európy, ktorá by bola v otázkach energie jednotná. V posledných rokoch sa dosiahol značný pokrok, ale nedošlo k skutočnému zangažovaniu sa občianskej spoločnosti. Malý pokrok bol zaznamenaný aj v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy. EHSV víta obnovenie GR pre energetiku a želá si, aby opatrenia Spoločenstva na boj proti klimatickým zmenám boli efektívnejšie koordinované, a preto navrhuje pôsobnosťou poveriť len jeden úrad.

1.4. V niektorých krajinách sa zvýšil počet aktivít zameraných na šírenie informácií a poznatkov, a to hlavne vďaka MVO, ktoré sledujú práve tento cieľ. Počas verejnej diskusie usporiadanej z iniciatívy EHSV, na ktorej sa zúčastnil aj člen Komisie zodpovedný za energetiku Andris Piebalgs, boli predstavené niektoré z týchto skúseností: Terra Mileniul III, Eurec, nadácia Collodi (Pinocchio by mohol byť dobrým príkladom vzdelávania detí v oblasti životného prostredia), Arene/Ile-de-France, KITH (*Kyoto in the home*). Aj profesijné združenia ako EBC (*European Building Confederation*), Cedodhas (*Európska komisia pre sociálne bývanie*) alebo Fuel Cell Europe (*Združenie výrobcov palivových článkov*) veľmi významne prispievajú k šíreniu informácií o možnostiach trhu.

1.5. EHSV je presvedčený, že je potrebné viac a lepšie konať a zapojiť široké spektrum kľúčových aktérov spoločnosti:

— Vyučujúcich. Treba investovať do vyučujúcich, aby mladým generáciám sprostredkovali environmentálne vedomosti a vytvorili príslušné povedomie. Environmentálne vzdelávanie by malo byť nielen jedným z predmetov učebných osnov, ale aj súčasťou celoživotného vzdelávania.

— Vedúcich pracovníkov miestnych samospráv. Títo môžu ovplyvniť rozhodnutia v oblasti urbanistického plánovania a prípravy učebných osnov, ak do svojich programov začlenia aj aspekty potrebné pre vytvorenie spoločnosti produkujúcej nízke emisie CO₂. Ohlas európskej iniciatívy *Dohovor starostov (Covenant of Mayors)*, v rámci ktorej sa vyše tristo starostov a primátorov zaviazalo podporiť vo svojich mestách a obciach šetrenie energií a energetickú účinnosť, hovorí o dôležitosti týchto opatrení a ich potenciáli.

- Podnikateľské združenia, predovšetkým malé a stredné podniky. V rámci každého územného združenia by sa malo vytvoriť oddelenie služieb podnikom, ktoré by pomáhalo pri realizácii informačných a vzdelávacích projektov. V Španielsku sa osvedčil experiment mobilných tried, teda špeciálne zariadených autobusov, ktoré si podniky môžu objednať, aby im prišli priamo do firmy urobiť „mobilné“ školenie. Tento projekt, v rámci ktorého bolo odborne pripravených 5 600 pracovníkov v sektore obnoviteľných zdrojov energie, zrealizovalo združenie podnikov za účasti regiónu Leon y Castilla.
- Odborové organizácie. Napríklad odborová organizácia *Trade Union Congress* (TUC) začala pilotný projekt *Green Workplaces*, v rámci ktorého už boli dosiahnuté cenné výsledky, keďže s niektorými podnikmi sa podpísala dohoda o znížení spotreby energie a emisií. Zaoberať sa v rámci rokovaní aj otázkou programov energetickej účinnosti so spoločnými cieľmi, ktoré by boli v prípade ich dosiahnutia odmenené, sa zdá byť rozumným spôsobom zvýšenia príjmov a zisku.
- MVO. Odbornosť environmentálnych organizácií spolu s didaktickými skúsenosťami profesorov a vedeckých pracovníkov predstavuje nenahraditeľnú pridanú hodnotu. Kurzy pre vyučujúcich, podniky a pracovníkov verejných správ by mohli byť organizované v spolupráci s miestnymi orgánmi.
- Architektov a stavebných inžinierov, ktorí môžu veľmi významnou mierou prispieť tak ku kvalite nových stavieb ako aj k rekonštrukcii existujúceho bytového fondu.
- Verejné orgány. Zvýšením podielu tzv. „zeleného“ verejného obstarávania, teda verejného obstarávania so stále prísnejšími environmentálnymi kritériami, môžu pozitívne ovplyvniť orientáciu trhu.
- Vlády členských štátov. Keď splnia slávnostné záväzky a konečne konkrétnymi činmi podporia environmentálne vzdelávanie.

1.6. Investovať do energie s nízkymi emisiami skleníkových plynov je výhodné zo všetkých hľadísk. Na dosiahnutie cieľov zníženia emisií, zmenšenia závislosti na externých dodávateľoch a podpory vývoja inovatívnych technológií a výskumu je potrebné vytvoriť niekoľko miliónov nových kvalitných pracovných miest.

1.7. Keďže nie je možné stanoviť náplň učebných osnov na európskej úrovni, bolo by vhodné navrhnúť referenčné porovnávanie („benchmarking“) kvality.

1.8. Rozvoj zručností a vzbudenie záujmu detí o činnosti súvisiace s problematikou životného prostredia aj mimo školských lavíc a ponechanie im možnosti výberu konkrétnych aktivít povedie k zmenám životného štýlu, čo znamená návrat k hodnotám spoločenského spôsobu života. Ak deti prestanú tráviť čas pri televíznych obrazovkách, môžu objaviť detské hry s kamarátmi.

1.9. Väčšina aktivít, ktoré treba uskutočniť, je záležitosťou členských štátov, miestnych orgánov, inštitúcií, výrobných a spoločenských subjektov a občanov vôbec. EÚ by však mohla zohrať významnú úlohu pri stimulovaní a propagovaní širokej škály potrebných aktivít.

1.10. Vzdelávanie spotrebiteľov. Treba posilniť a rozšíriť smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/32/ES vo všeobecnosti a konkrétne tú jej časť, ktorá vyzýva na šírenie spotrebiteľských informácií o energetickej účinnosti rôznych tovarov a služieb, aby občania mohli konať vedome a zodpovedne. Komisia by mala do modelov, ktoré budú obsahovať informácie o národných energetických plánoch, začleniť aj iniciatívy, ktoré hodlá uskutočniť každý členský štát v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a informovania.

1.11. Význam stavebného sektora. Nová smernica, ktorú navrhuje Komisia, by mala zlepšiť energetickú účinnosť bytového fondu. Komisia by mohla začať európsky program na stimuláciu a podporu výrazného zlepšenia odbornosti technikov.

1.12. Verejné obstarávanie. Verejné obstarávanie môže mať veľmi veľký vplyv na zvýšenie energetickej účinnosti. Významné a záväzné požiadavky týkajúce sa energetickej účinnosti by mali byť súčasťou každého verejného obstarávania v oblasti stavebníctva, kde by sa energetická úspora považovala za jeden zo základných aspektov hodnotenia ponúk v rámci verejného obstarávania. Bude potrebná špeciálna odborná príprava pre príslušných pracovníkov verejnej správy.

1.13. Vzhľadom na to, že táto téma si vyžaduje poznatky z viacerých odborov, budú potrebné aj špeciálne kurzy odbornej prípravy vyučujúcich. Vybudovanie európskej siete národných fór vzdelávania v oblasti čistej energie, ktorej základom by boli už existujúce iniciatívy a organizácie podporujúce čistú energiu a pôsobiace ako vnútroštátne kanály šírenia príslušných programov a materiálov, by mohlo uľahčiť začlenenie problematiky čistej energie do učebných osnov. EHSV podporuje vytvorenie tejto siete.

2. Úvod

2.1. Účastníci konferencie ministrov životného prostredia (Kyjev 2003) slávnostne vyhlásili, že vzdelávanie považujú za základný nástroj ochrany životného prostredia a udržateľného rozvoja. Vyzvali všetky krajiny, aby udržateľný rozvoj začlenili do vzdelávacích systémov všetkých stupňov, od predškolských zariadení až po univerzity, s cieľom podporiť vzdelávanie ako kľúčový faktor zmien.

2.2. V decembri 2002 bolo na 57. valnom zhromaždení OSN obdobie rokov 2005 až 2014 vyhlásené v spolupráci s UNESCO a inými organizáciami za Dekádu OSN: Vzdelávanie na podporu udržateľného rozvoja.

2.3. Člen Komisie zodpovedný za energetiku Andris Piebalgs vyhlásil, že je potrebné vybudovať spoločnosť, ktorá bude využívať zdroje planéty Zem tak, aby sa zabezpečilo dlhodobé prežitie budúcich generácií a to tak, aby bola zaručená stále vyššia miera zdravia, mieru a blahobytu. Je to veľká výzva, ktorá si vyžiada radikálnu zmenu spoločnosti, akúsi tretiu priemyselnú revolúciu.

2.4. Koncentrácia CO₂ v atmosfére, ktorá sa celých tisíc rokov pohybovala okolo 260 ppm, dosahuje v súčasnosti hodnotu okolo 390 ppm, čo predstavuje ročný nárast okolo 2 ppm. Ak nebudú prijaté významné opatrenia na zastavenie nárastu emisií, do roku 2050 dosiahne ich hodnota 550 ppm. Podľa medzinárodných agentúr a medzivládneho panelu pre klimatické zmeny môže dôjsť pri takejto koncentrácii v priebehu 21. storočia k zvýšeniu teploty planéty v priemere o 6 °C.

2.5. Európa príde na kodanskú konferenciu vedomá si vlastnej zodpovednosti za to, že je jedným z hlavných „znečisťovateľov“, ale zároveň bude mať všetky predpoklady na to, aby dosiahla prijateľné významných záväzkov aj zo strany svojich medzinárodných partnerov. Nedávne zriadenie GR pre energetiku predstavuje významnú udalosť. Bolo by však len logické, keby sa pod pôsobenie jedného úradu dostala aj problematika klimatických zmien.

2.6. Je zrejme, že na dosiahnutie očakávaných výsledkov je potrebné úsilie celej spoločnosti, každého jedného občana. Je potrebné vytvárať povedomie a vzbudzovať záujem o aktívnu účasť od školského veku, alebo ešte lepšie od predškolského veku. Problém globálneho otepľovania treba chápať ako súčasť problému obmedzených zdrojov a udržateľného rozvoja.

2.7. Predstavitel' projektu KITH zakončil svoje vystúpenie na verejnej diskusii pôsobivo parafrázujúc slová J. F. Kennedyho: „Nepýtaj sa, čo môže urobiť Zem pre teba, ale pýtaj sa, čo môžeš urobiť ty pre Zem.“ Táto zmena myslenia bude rozhodujúca pre budúcnosť ľudstva.

3. Význam vzdelávania a odbornej prípravy v spoločnosti produkujejúcej nízke emisie CO₂

3.1. Cieľ vybudovať spoločnosť produkujúcu nízke emisie CO₂ si vyžaduje urýchlene vytvoriť sieť infraštruktúr. Zvlášť dôležitá je infraštruktúra zameraná na 1) zabezpečenie seriózneho informovania občanov o problematike emisií CO₂, 2) odbornú prípravu dostatočného počtu technikov rôznej úrovne špecializovaných v novom odvetví technológií bez emisií CO₂, 3) investície do výskumu a vývoja v tejto oblasti. Často sa stáva, že tradičné modely správania bránia zaujatiu zodpovednejšieho postoja voči emisiám CO₂. Aj k tejto situácii treba pristupovať prijímaním opatrení v oblasti vzdelávania. Okrem toho je potrebné zabezpečiť vedecko-technické vzdelávanie populácie. Odborná príprava technického personálu je základným predpokladom toho, že rozvoj tohto odvetvia nebude brzdený nedostatkom primerane vzdelaných odborníkov. V súvislosti s technológiami s nízkym objemom emisií CO₂, pre ktoré bude nutné odborne pripraviť

dostatočný počet technikov a inžinierov, netreba zabúdať na jadrové elektrárne, ktoré ešte veľa rokov budú jedným zo zdrojov energie s nízkymi emisiami skleníkových plynov. V tejto oblasti je veľmi dôležité, aby občania boli úplne a transparentne informovaní o výhodách a nevýhodách jadrovej energie.

3.2. Zvlášť užitočné sú iniciatívy, v rámci ktorých sa u detí hravým spôsobom formou súťaží založených na dosahu domácich činností na životné prostredie vytvára vnímavý postoj k ochrane životného prostredia. Deti do školy prinesú zoznam činností, ktoré doma denne vykonávajú, a učia sa vyčíslit' ich hodnotu z hľadiska úspory energie a emisií CO₂, k čomu sa pripočítajú každodenné malé gestá. Deti takto medzi sebou súťažajú a pritom zapájajú a informujú aj dospelých a zvyšujú ich povedomie o správnosti prijímania lepších modelov správania.

3.3. So vzdelávaním sa musí začať už na základnej škole. Je určite vhodným prostriedkom na vytvorenie povedomia detí a mládeže o problémoch životného prostredia a nových postojoch zameraných na šetrenie energiou. Toto povedomie sa však musí postupne ďalej rozvíjať až na najvyššiu možnú technickú úroveň na všetkých školách vyšších stupňov, hlavne na školách vedecko-technického zamerania, s cieľom jednak vytvoriť uvedomelejšiu spoločnosť, jednak poskytnúť mnohým mladým ľuďom základné špecifické vedomosti, ktoré by ich mohli motivovať k voľbe zamestnania v oblasti kontroly emisií CO₂.

3.4. Európa teraz zažíva celosvetovú hospodársku krízu. Jedným z možných východísk by mohol byť rozvoj odvetví špičkových technológií zameraných na ochranu životného prostredia. Zníženie emisií CO₂ je určite jednou z týchto možností, pretože je aktuálne v mnohých kľúčových odvetviach vyspelých oblastí hospodárstva ako napríklad v automobilovom priemysle, verejnej osobnej a nákladnej doprave, stavebníctve ako aj pri samotnej výrobe elektrickej energie, o ktorej sa často hovorí v súvislosti s možnými úsporami v rámci vyššej energetickej účinnosti.

3.5. To, ako rýchlo sa európsky výrobný systém dokáže preorientovať na nové technológie v porovnaní s inými subjektmi svetového hospodárstva, by mohlo byť rozhodujúce pre hospodársku budúcnosť Európy.

3.6. V mnohých technologických oblastiach zameraných na úsporu energií a nízke emisie CO₂ sú niektoré európske krajiny svetovými lídrami. Avšak investície uskutočnené v poslednom čase v iných častiach sveta (napríklad investície americkej vlády do automobilového priemyslu) by mohli spôsobiť, že Európa by mohla rýchlo dosť nebezpečne zaostať.

3.7. Veľké rozdiely medzi členskými krajinami tak v produkčných a inovačných kapacitách v tejto oblasti ako aj v úrovni kvality vzdelávania a odbornej prípravy na základných, stredných a vysokých školách treba v každom prípade znížiť tým, že sa podporia výmeny medzi členskými krajinami v rámci odbornej prípravy v oblasti špičkových technológií.

3.8. Ťažkosti pri zavádzaní jednotných didaktických štandardov v oblasti environmentálneho vzdelávania na európskej úrovni nesmú brániť šíreniu vedomostí a využívaniu možností najrozvinutejších krajín. Na zvýšenie európskeho priemeru by bolo potrebné zaviesť referenčné porovnanie (benchmarking) kvality.

3.9. Programy EÚ ako *ManagEnergy*, *Intelligent Energy Europe*, Comenius a Leonardo da Vinci, odlišným spôsobom zamerané na odbornú prípravu, poradenstvo a vzdelávanie, predstavujú významný prínos k rozvoju Európy smerujúcej k optimálnemu využívaniu vlastných ľudských a environmentálnych zdrojov.

3.10. Vytvorenie európskej siete národných fór pre vzdelávanie v oblasti čistej energie, ktorej základom by boli už existujúce organizácie a iniciatívy zamerané na čistú energiu a pôsobiace ako vnútroštátne kanály šírenia príslušných programov a materiálov, by mohlo pomôcť začleniť problematiku čistej energie do učebných osnov členských štátov.

3.11. Preto by bolo vhodné, aby EÚ urýchlene prijala koherentné a koordinované opatrenia zamerané na rozvoj technológií s nízkymi emisiami CO₂. Je nevyhnutné pripraviť „kritické množstvo“ odborníkov, ktorí by v najbližších desaťročiach posúvali vývoj tejto oblasti dopredu.

3.12. Odborná príprava na stredných odborných a vysokých školách môže a musí byť vďaka prekonaniu jazykovej bariéry koordinovaná na európskej úrovni. Už existujú príklady tejto koordinácie medzi vysokými školami v Európe. Jedným z nich je konzorcium EUREC, ktoré v spolupráci s vysokými školami v Nemecku, Francúzsku, Spojenom kráľovstve, Grécku a Španielsku organizuje európske magisterské štúdium v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, a medzinárodné magisterské štúdium technológií znižovania emisií skleníkových plynov organizované v spolupráci s vysokými školami v Perugii (Taliansko), Liège (Belgicko) a univerzitou Malardalen University vo Vasteras (Švédsko) (www.masterghg.unipg.it). Tieto iniciatívy by malo propagovať a financovať Spoločenstvo. Jednotlivé plány by mali byť zamerané na špecifické témy v rámci koordinovaného plánu, ktorý by zabezpečil odbornú prípravu celej generácie špičkových odborníkov vo všetkých hospodársky relevantných oblastiach.

3.13. Na úrovni vysokoškolského a univerzitného vzdelávania by otvorenie magisterského a bakalárskeho štúdia zameraného na udržateľný rozvoj (problematiku CO₂, ale aj úspory energie, výrobu „čistej“ energie, atď.) malo sprevádzať výrazné zvýšenie financovania výskumu v týchto oblastiach. Nemožno mať totiž vyučovanie na vysokej úrovni, ak sa vyučujúci nezapájajú do výskumu na medzinárodnej úrovni v oblasti, v ktorej pôsobia ako pedagógovia.

4. Vzdelávanie: príklady hodné nasledovania

4.1. V Európe aj vo svete existuje veľa príkladov didaktických aktivít zameraných na propagáciu ochrany životného prostredia, v niektorých prípadoch v súvislosti so znižovaním emisií CO₂.

4.2. Texaská univerzita v Austine (USA) a jej súčasť Jackson School of Geosciences už pred niekoľkými rokmi začali program spolupráce so základnými a strednými školami svojho okresu pod názvom Program GK-12. Z verejných prostriedkov sú financované kurzy pre profesorov a študentov (profesori dostávajú aj malý finančný stimul vo výške 4 000 USD ročne).

4.3. V Európe existuje veľa obdobných iniciatív. Jednou z nich je napríklad iniciatíva britskej vlády, ktorá vyzýva k výpočtu vlastnej produkcie emisií CO₂ (*carbon footprint*) a radí, ako znížiť spotrebu energie (<http://actonco2.direct.gov.uk/index.html>).

4.4. Regionálna rada Ile-de-France nedávno (2007) zorganizovala a financovala integrovaný projekt zameraný na environmentálne vzdelávanie a ochranu životného prostredia, v rámci ktorého sú podporované špecifické pedagogické iniciatívy a zoskupenie združení na koordinovanie iniciatív na regionálnej úrovni.

4.5. V rámci projektu EÚ *Young Energy Savers* vznikne v réžii najznámejších režisérov niekoľko zábavných kreslených filmov, ktoré deťom príjemným a pútavým spôsobom názorne ukážu, že aj ony, podobne ako postavičky v týchto filmoch, môžu malými ale účinnými skutkami prispieť k zníženiu svojej stopy CO₂.

4.6. Škola, rodina a práca sú tie najlepšie miesta na šírenie vedomostí a vytváranie povedomia pomocou vzdelávacích nástrojov. Stanovené ambiciózne a nevyhnutné ciele bude možné dosiahnuť len propagáciou a všeobecnou akceptáciou kolektívneho správania a prijatím nového štýlu života.

4.7. Treba vytvoriť mechanizmy a nástroje umožňujúce mládeži uskutočniť svoje iniciatívy aj mimo školských lavíc. Mladí ľudia majú inovačné schopnosti a nadšenie pre zmeny, ale často chcú konať sami. Mnohí mladí ľudia nemajú vzťah k aktivitám, ktoré organizujú dospelí, ale ich myslenie sa dá stimulovať inými spôsobmi.

5. Odborná príprava technikov a špičkových odborníkov

5.1. V Európe a vo svete bude vytvorených niekoľko miliónov nových pracovných miest.

5.2. V septembri 2008 bola zverejnená spoločná publikácia Programu OSN pre životné prostredie (UNEP), Medzinárodnej organizácie práce (ILO), Medzinárodnej organizácie zamestnávateľov (IOE) a Medzinárodnej konfederácie odborových zväzov (ITUC) o ekologických pracovných miestach pod názvom *Green Jobs: Towards decent work in a sustainable, low-carbon world*. V tejto veľmi zaujímavej štúdiu sa uvádza, že v EÚ by sa malo vytvoriť 950 000 až 1 700 000 pracovných miest do roku 2010 a 1 400 000 až 2 500 000 pracovných miest do roku 2020, podľa toho, či sa zvolí normálna alebo rozvinutá stratégia. 60 až 70 % týchto pracovných miest by malo vzniknúť v odvetví obnoviteľných zdrojov energie a minimálne tretina tohto nárastu sa týka vysoko kvalifikovaných pracovných miest.

5.3. Ak sa vezmú do úvahy technológie a aktivity súvisiace s úsporou energie, nakladaním s odpadom a recykláciou, so zásobovaním vodou a jej efektívnym manažmentom, s udržateľnou a inovatívnou dopravou, potom investície, ktoré spôsobia významný nárast zamestnanosti, môžu dosiahnuť stovky miliónov dolárov.

5.4. Z týchto faktov je zjavné, akú významnú úlohu zohráva vedecké a odborné vzdelávanie v rámci prípravy pracovných síl na pracovné činnosti budúcnosti.

5.5. Aby urýchlene došlo k zmene trendu, je potrebná, aj napriek ťažkej situácii v oblasti štátnych rozpočtov, výrazná štátna pomoc na podporu „ekologických pracovných miest“. Vzdelávacie kurzy pre mladých ľudí a kurzy ďalšieho odborného vzdelávania pre pracovníkov tohto odvetvia by mali byť výrazne podporované z verejných prostriedkov.

5.6. Podniky, odbory, mimovládne organizácie a orgány verejnej správy by sa mali spoločne angažovať a zvolávať národné konferencie s cieľom nachádzať tie najvhodnejšie riešenia pre danú krajinu zamerané na podporu aktivít v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy v odvetviach s najvyššou mierou inovácie všeobecne a v spoločnosti s nízkym obsahom CO₂ konkrétne.

5.7. Na verejnej diskusii bol zdôraznený, hlavne pokiaľ ide o oblasť verejnej správy, význam informácií a technickej podpory pre manažérov a štátnych zamestnancov, ktoré im umožňujú efektívne organizovať prácu, urobiť si obraz o disponibilných produktoch a technológiách s nízkymi emisiami CO₂, umožňujú im stanoviť prijateľné normy pre ekologické verejné obstarávanie.

5.8. V stavebníctve je možné dosiahnuť pomerne významnú úsporu energie s následným znížením emisií. V budovách sa využije 40 % energie. Z tohto množstva by sa mohlo 22 % ušetriť. 41,7 % pracovníkov (so značnými rozdielmi medzi jednotlivými krajinami) má nízku kvalifikáciu. Odborná príprava týchto pracovníkov znamená pre malé podniky neúnosné náklady. Preto treba podporovať iniciatívy, akou je napríklad iniciatíva v Španielsku, kde mobilná škola vzdeláva pracovníkov o environmentálnych technológiách v stavebníctve bez toho, aby títo pracovníci museli byť dlho mimo svojich pracovísk. Organizácie sociálneho bývania podporili celý rad iniciatív, ktorých cieľom bolo informovať správcov a užívateľov sociálnych bytov. Cieľom projektu „Energy Ambassadors“ je odborne pripraviť tzv. „veľvyslancov energie“ spomedzi pracovníkov miestnych orgánov, neziskových organizácií a sociálnych organizácií, ktorí by boli najskôr kontaktnými osobami pre otázky energie vo vlastných organizáciách a neskôr by nadobudnuté vedomosti šírili medzi ostatných občanov.

5.9. Medzi skupiny povolání, ktoré môžu pozitívne ovplyvniť emisie, patria architekti. Medzi nimi dochádza k zmene kultúrneho postoja. Životný štýl a projektovanie obytných priestorov sa snažia prispôsobiť požiadavkám prirodzeného životného rytmu namiesto toho, aby pri projektovaní vychádzali z požiadavky uspokojiť umelý životný štýl, ktorý vo vysokej miere využíva rôzne mechanizmy a elektrickú energiu. Okrem toho je dôležité šíriť špecifické technické poznatky o vlastnostiach inováčných materiálov, ktoré umožňujú dosiahnuť úspory energie.

V Bruseli 13. mája 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI
